Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Neofilologii

JĘZYK W POZNANIU XIII/XIV

Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Językoznawcza Konferencja Naukowa

Poznań, 22 kwietnia 2022 r. (online)

Zeszyt abstraktów / Book of abstracts / Abstractheft

SEKCJA 1

Anna Krasuska (UW)

Translating the language of emotions and relationships. An overview of selective strategies

Different languages can be used to speak about emotions and relationships in different ways. Some concepts may be easy to express in one language but difficult to name in another. These differences may cause difficulties in translation which can be variously addressed. This presentation will analyse those difficulties divided into 3 categories according to the reasons from which they arise – differences in the vocabulary and the grammar of the source and target languages and the differences in the cultures linked to those languages.. Each of the categories will be illustrated by examples from various texts, which will be examined in relation to different translation strategies proposed by various scholars. The translations considered will be Polish texts rendered into English.

Karolina Grad (UWM)

Translation techniques of Krzysztof Hejwowski applied while translating children's literature

This paper analyses the techniques presented by Krzysztof Hejwowski in his book Iluzja przekładu applicable in the process of translating elements rooted in culture. The analysed material was excerpted from a book for children entitled A Bear Called Paddington written by Michael Bond. The discussion focuses mainly on the division of the investigated techniques and their effectiveness in translating culture-bound items from English into Polish. Culture as a complex phenomenon encompassing various spheres of life constitutes a crucial aspect of both texts undergoing translation and translation studies. Thus it should be considered of the utmost importance in the very process of rendering the source text. This study identifies possible obstacles concerning cultural issues. After identifying techniques employed in the target text to address culture-bound items, the role and objectives of the translator are investigated. The discussion refers to the importance and potential consequences of domesticating and foreignizing solutions, and their influence on the naturalness and reception of the target text.

Keywords: technique, translation, children, literature, Hejwowski.

Yousif Al-Naddaf, Helena Żegnałek, Jan Ziętara, Piotr Miszczuk (UW)

Cultural untranslatability: trans-lating cultural items in Polish and Arabic as target languages

The concept of both linguistic translatability and untranslatability has been widely researched and previously addressed in the field of translation. However, the concept of 'cultural untranslatability' is a fairly new one with a significantly short history in terms of literature. One of the most prominent challenges translators are faced with when translating from the source language (SL) to the target language (TL) can be attributed to specific cultural elements that exist in the source language, but are either dissimilar to or absent from the target language. This paper aims to explore the extent to which the concept of cultural untranslatability, as proposed by Kitamura (2009), can be applied in children's literature. This is done by means of analyzing excerpts that contain particular cultural components (ideas, concepts, norms, etc.) from the Harry Potter book series in two target languages: Polish and Arabic.

Joanna Mirek (KUL)

Remote interpreting training during the pandemic: a case study

With the onset of the global COVID-19 pandemic, interpreting educators faced the daunting prospect of adopting virtual platforms to adapt to new ways of teaching provision. Common challenges included: re-designing the original curriculum, selecting an appropriate platform with all the features required for efficient interpreting classes, tackling technical issues, and ensuring student active participation. This article presents the results of introducing a fully online simultaneous interpreting course (from February to June 2021) for second year MA students of English Studies at the John Paul II Catholic University of Lublin, Poland. The research objectives of this study include assessing the usability of two online conference platforms (Zoom and Microsoft Teams) for simultaneous interpreting training, presenting the students' user experience, and the trainer's reflections on using virtual platforms in the context of socio-constructivist principles such as incorporating situated learning activities, i.e. activities simulating real-life interpreting assignments, collaborative learning, authentic materials, ongoing feedback, and self-reflection.

SEKCJA 2

Ioannis Plaketas, Amalia Manti (UAM)

Lexical borrowing in modern Greek. A linguistic analysis of the modern Greek vocabulary derived from English and a typological overview of borrowings

Human language is described as something that keeps developing. Cultural and language contacts have notably characterized societies since foreign language elements have been found cross-linguistically. Similarly, the Greek language has absorbed a significant number of borrowings, after a long-term interaction with neighboring languages (Roman Empire, Ottoman Empire), including the Balkan sprachbund, while, due to the globalization, Modern Greek continues to do so. This proposed presentation is to analyze the phonological aspects of English borrowings, revealing the existence of specific phonological mechanisms of adaptation into Modern Greek. Moreover, an overview of the most frequent "donor" languages, followed by the types of borrowings will be demonstrated. During our research, we catalogued a sample of borrowings from a selected dictionary, while the analysis is focused on both Greek and English sources regarding the Greek phonology and the phenomenon of borrowing. Although the paper tries to statistically give an overall insight into the borrowings found in Modern Greek, it underlines the importance of further research. Key words: Modern Greek, English, lexical borrowing, borrowing types, phonological adaptation.

Hanna Twardowska (UAM)

Consecutio temporum in English: a rule or a tendency?

The goal of this presentation is to investigate the strength of the sequence of tenses in indicative complements to verba dicendi in English. It has been long observed that complements tend to agree in their morphological form with the matrix verb with regard to their temporal specifications, leading to the appearance of the sequence of tenses or consecutio temporum rule. Nonetheless, there are doubts regarding the status of consecutio temporum, namely whether it should be considered a tendency or rather a rule. One well-attested instance of weakening of the consecutio temporum is a phenomenon referred to in the literature as Double Access Reading. It involves the configuration PAST (in the matrix clause) + PRESENT (in the complement clause), which arises when the proposition expressed by the complement clause still holds at the moment of utterance, for instance in Adam said the John is hungry, John was hungry at the moment of reference and his hunger has not been satiated yet at the moment of utterance. Apart from that, in the Romance languages, there is a significant difference between indicative and subjunctive clauses with respect to their temporal dependency. The subjunctive clauses strictly follow the sequence of tenses rule in contrast to their indicative counterparts, which are claimed to be temporally independent. Therefore, a corpus study will be conducted to look for cases of tense mismatch between the subordinate clause and its complement; thus, verifying whether and to what extent the consecutio temporum rule still holds for English.

Wenmin Hu (UAM)

An exploratory study of the numerals in the Yulin argot

The image of Chinese number words is always evoked by the traditional Chinese characters, e.g., "一", "壹", however in Yulin city, which is located in the Southeastern part of Guangxi Zhuang Autonomous Region, exist some special number words, which are usually used as argot. Their writing system and pronunciation not only differs from Mandarin Chinese number words but also differs from local dialects, e.g., "one" is written as "丨" or "收", pronounced as ʃau54-33; in Mandarin Chinese "one" is written as "一"or "壹" and pronounced as yī; while in the local "one" is written as "一" or "壹" and pronounced as iat5.

The numerals in the Yulin argot only contain thirteen numeral words - digits from "one" to "nine", and words "寸", "球" , "撇" , "方" to represent "tens", "hundreds", "thousands" and "ten thousands". By compounding these thirteen numeral words, people can represent numbers in ten digits and hundred digits.

The aim of this research is to analyse these numerals from lexicon and morphological point of view. The methods of data collection include searching existing documents and records, interviewing local elderly generation in Yulin city and investigating on local markets.

Keywords: number words, compounds numerals, number morphology

Dagmara Solska (UG)

Exploring video game text(s): video game discourse and textuality

The primary objective of this paper is to establish the rationale for a text-oriented analysis of video games conceptualized as multimodal textual artifacts subjected to medium-specific linguistic study. With a multidisciplinary approach taken into account, the author aims to investigate the implications of the video game 'universe of discourse' on the notion of textuality and reading of 'text'. The virtual environment of a video game comprises ludic (gameplay), (storyworld), and visual 'codes' that constitute the gameworld and its textual dimension. Codified as an emergent form of new media and literacy, digital games as multiextual products can be further investigated on the basis of the underlying internal structure of syntax-semantics as well as external text priorities and the video game-specific component of player interactivity. This is followed by the presupposition that video games can be seen as communicative instances exhibiting a substantial textual variety. This study proposes a functional framework for the analysis of video game text(s) informed by text and discourse linguistics, multimodal theory, and the concept of ludonarrative synergy.

SEKCJA 3

Dawid Kajszczarek (UAM)

Linguistic landscape in science fiction works

Linguistic landscape studies provide information about society, such as the use of language in certain contexts, the distribution of languages, but also people's culture, values, and aspects of their everyday life.

For these reasons, linguistic landscape is often used in artistic works with an intention to portray the world in which a given is situated, and convey information to the recipients about certain themes and ideas.

This paper aims to analyze what functions linguistic landscape performs in artistic works belonging to the science fiction genre. This particular genre was chosen due to the fact that its key characteristic is that it presents the recipient with a fictional world and society that inhabits it, rendering various narrative tools, such as, among others, linguistic landscape, particularly relevant. As such, the language visible in the common space in these worlds is often used to convey certain ideas about this world, introducing more complete characteristic of the world and allowing the work to include more complex motives.

The paper focuses on science fiction film with respect to the visual aspect of the medium. In the analysis, selected science fiction movies are described and examples of the linguistic landscape presented in them are analyzed and discussed in terms of their functions regarding the narration of the given work. Basing on the outcomes of the analysis, two main functions of linguistic landscape in science fiction works can be identified: a source of information about fictional world, and an element of visual design of the given work.

Zuzanna Bodziony (UJ)

Kolor truskawki czy świeżej krwi? Analiza kontrastywna nazwy koloru vörös/piros – czerwony w językach węgierskim i polskim

Osobliwym zjawiskiem językowym, występującym w węgierskim, jest istnienie dwóch nazw dla koloru czerwony, tj. vörös i piros. Leksemy te są sobie równorzędne, ale różnią się od siebie konotowanymi znaczeniami oraz zakresem tematycznym.

W referacie zjawisko to analizowane będzie z perspektywy dydaktycznej. Sprawia ono bowiem sporą trudność uczącym się węgierskiego jako obcego Polakom i przedstawicielom wielu innych języków, w których desygnat o kolorze czerwonym jest opisywany tylko jednym leksemem. Podczas produkcji w języku docelowym studenci postawieni zostają przed koniecznością wyboru między wyrazami, które na ich język ojczysty tłumaczy się tak samo, a jednak wybór jednego z nich będzie wpływał na znaczenie, a czasem i poprawność komunikatu.

Analiza zawierać będzie kilka etapów. Po pierwsze, znaczenia konotowane przez badane przymiotniki zostaną prześledzone w oparciu o utrwalone w obu językach i ujęte w słownikach porównania, co da odpowiedzieć na pytania: Co w obu językach jest koloru czerwonego? Jakie elementy kojarzą się z tym kolorem rodzimym użytkownikom obu języków? Następnie obszar badań zostanie rozszerzony na połączenia wyrazowe, na podstawie których będzie możliwe określenie zasobów tematycznych dla leksemów vörös i piros, a także zestawienie ich ze zbiorem rzeczowników, które opisywane są w języku polskim jako czerwone. Ostatni etap dotyczył będzie zbioru wspólnego wyrazów vörös i piros, tj. rzeczowników, które mogą być określone przez każdy z tych przymiotników. Zestawienie, prezentowane w formie tertium comparationis, dysponuje mocnym potencjałem dydaktycznym, ponieważ dodatkowo kategoryzuje (zawęża do kilku kategorii) dobór właściwego leksemu.

Analizę tę poprzedzą krótkie rozważania na temat morfologii i etymologii badanych nazw, ze szczególnym naciskiem na kwestie dotyczące leksemów obecnych w języku węgierskim, w celu przybliżenia ich nieznającemu języka węgierskiego, polskojęzycznemu słuchaczowi. Uwzględnione zostanie również miejsce barw vörös/piros i czerwony na tle barw pochodnych (np. céklavörös 'buraczkowy', korallpiros 'koralowy'), które pozwoli na doprecyzowanie reprezentowanych przez te leksemy odcieni, a także zapewni punkt wyjścia dla części poświęconej semantyce konotowanej przez te wyrazy.

Paweł Swajda (UAM)

Poczucie komfortu bramą do sukcesu komunikacyjnego.
Kluczowe kompetencje komunikacyjne w służbie komunikacji transjęzykowej – studium przypadku

Niniejszy referat służy za prezentację wyników pogłębionej refleksji o charakterze studium przypadku nad zjawiskiem poczucia komfortu w komunikacji werbalnej, w środowisku wielojęzykowym. Badanie miało formę wywiadu zawierającego część kwestionariuszową, pytania otwarte i pytania ze skalą Likerta. Przeprowadzone zostało w grupie studentów różnych narodowości, przebywających na wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus, w jednej ze szkół wyższych w Rzymie, w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022. Na podstawie analizy uzyskanych danych dokonano rozróżnienia czynników skorelowanych z poczuciem komfortu w komunikacji werbalnej, a zwłaszcza w sytuacji użycia języka nierodzimego jako narzędzia komunikacyjnego. Elementy wskazane przez respondentów, jako kluczowe dla poczucia komfortu i sukcesu komunikacyjnego, zostały przyporządkowane do następujących kategorii: biegłość językowa, poczucie równości, współdzielona kultura, dokładność, umiejętności interpersonalne. Kategorie te posłużyły do stworzenia modelu koncepcyjnego obrazującego zależności między komfortem a sukcesem komunikacyjnym. Wnioski na temat wpływu poszczególnych kompetencji komunikacyjnych na poczucie komfortu, a tym samym na sukces, jako nadrzędny cel komunikacji, otwierają nowy obszar dla interdyscyplinarnych badań z dziedzin komunikologii i psychologii, mogąc przynieść korzyści w obszarach takich jak: nauczanie języków, zarządzanie i współpraca w środowisku wielojęzykowym, mediacje i w wielu innych.

Sebastian Mietła (UAM)

Neodialektalność po bolońsku. Przypadek prozy Floriana Govoni'ego

Włoska wspólnota językowa charakteryzuje się mnogością odmian języka. Każde przejście od jednego do drugiego kodu przekazuje liczne informacje dotyczące mówcy, odbiorcy komunikatu, jak również sytuacji komunikacyjnej, w której się znajdują. Autora wystąpienia interesują przede wszystkim odmiany geograficzne języka, czyli dialekty włoskie. Szczególnie godne uwagi wydaje się być zjawisko neodialektalności obecne w kulturze włoskiej. Ta, po unifikacji językowej Półwyspu Apenińskiego, powraca do porzuconych wcześniej dialektów jako środków wyrazu. Po przedstawieniu podstaw teoretycznych dla rozważań, autor w swoim wystąpieniu dokona analizy zawartości dialektalnej opublikowanej w 2017 roku powieści "Da una a 60 candele" autorstwa Floriana Govoni'ego.

SEKCJA 4

Maja Knychalska (UŁ)

Sprachliche Verwirrung: Ist es noch Deutsch oder schon Denglisch?

Im Mittelpunkt der Forschung steht die Darstellung der Definition mit Beispielen des Phänomens der Sprachinternationalisierung als Hypothese der Erweiterung des deutschsprachigen Lexikons um neue englischsprachige Varianten.

Die Hauptforschungsprobleme betreffen folgende Punkte:

- Bedrohen Anglizismen die Sprache?

- Führen Lehnwörter zu sprachlicher Bereicherung oder globaler Vereinheitlichung?

- Ist das Phänomen der Sprachanleihen gerechtfertigt?

- Spiegelt sich das Titelkonzept Denglisch in der sprachlichen Realität wider?

Der erste Teil der Arbeit umfasst die Definition der Titelbegriffe von Werken nach ihrer Struktur und Funktionalität, kategorisiert in bestimmte Gruppen. Weitere Analysen erfolgen anhand ausgewählter Inhalte der Artikel der deutschen und österreichischen Online-Presse mit ihrer sprachtheoretischen Begründung.

Przemysław Białczyk (UAM)

Bewerten in der wissenschaftlichen Rezension – Darstellung einer Methode zur Bestimmung des positiven und negativen Anteils der Kritik am Beispiel von deutsch- und englischsprachigen Fachbuchbesprechungen

In der Präsentation richte ich mein Augenmerk auf das Bewerten in den Rezensionen zu wissenschaftlichen Neuerscheinungen. Zweifellos sind die Bezugnahme auf den Inhalt der rezensierten Publikation sowie deren Wertung als textkonstitutiv für die Makrostruktur der Textsorte wissenschaftliche Rezension anzusehen. Der Rezensent kann sowohl positive als auch negative Bewertungen über das beschriebene Buch abgeben. Dabei muss betont werden, dass die Beziehung des Rezensenten zum Autor bei der Bewertung seiner Leistung nur selten stabil bleibt. Unabhängig davon, ob das Gesamturteil über das rezensierte Buch letztendlich positiv oder negativ ausfällt, kann sich die Stellungnahme des Rezensenten zu der gegebenen Publikation inzwischen dynamisch verändern. Das Ziel der Präsentation ist die Beziehungsdynamik beim Vollzug des Bewertens entsprechend darzustellen. Es wird dabei versucht, den positiven und negativen Anteil der Kritik genauer und verifizierbar zu bestimmen. Zu diesem Zweck wird im Rahmen der Präsentation eine Methode vorgeführt, die bei der quantitativen Bestimmung des Positiv- und Negativbewertens von Nutzen sein könnte. Die Analyse erfolgt zugleich im interlingualen Sprachvergleich Deutsch-Englisch. Anhand von zwölf Rezensionen aus 3 verschiedenen wissenschaftlichen Fachdisziplinen: Sprachwissenschaft, Geschichte und Soziologie (Zeitraum 2009-2014) wird probeweise nachgeforscht, ob deutsch- und englischsprachige Rezensenten zum Positiv- oder Negativbewerten neigen. Die Präsentation steht im engen Zusammenhang mit der geplanten Dissertation, deren Hauptgegenstand der Vergleich der Fachtextsorte wissenschaftliche Rezension in drei Sprachen – Deutsch, Englisch und Polnisch – ist.

Katarzyna Penar (UR)

Próba identyfikacji tożsamości gatunkowej na wybranych przykładach prasy niemiecko- i polskojęzycznej

Pojęcie gatunku jest kategorią rozmytą, której konkretna realizacja może nosić w sobie ślady różnych gatunków. Z jednej strony niejednokrotnie utrudnia to jednoznaczne określenie gatunku, niekiedy również wprowadza odbiorcę w błąd, z drugiej strony jednak ukazanie nieostrych granic gatunku jest dla badacza przede wszystkim interesującym przedsięwzięciem. Celem wystąpienia jest próba identyfikacji na płaszczyźnie genologicznej trzech tekstów o charakterze wspomnieniowym, tj. "Wenn ich Stroh und Tiere rieche"; "So war das damals" oraz "Wielka lekcja historii" w niemiecko- i polskojęzycznej prasie lokalnej. Pierwsze dwa teksty zostały zaczerpnięte z niemieckiego kwartalnika regionalnego "Füllhorn", (w tłumaczeniu na język polski – "Róg obfitości"), ukazującego się w zachodniej części Niemiec, w Nadrenii Północnej Westfalii. Czasopismo po raz pierwszy pojawiło się w 1990 roku, a autorami publikowanych w nim tekstów są seniorzy. Natomiast tekst "Wielka lekcja historii" pochodzi z polskiego miesięcznika regionalnego "Obiektyw jasielski", publikowanego od 1980 roku w południowo-wschodniej części Polski, na Podkarpaciu, dla którego piszą jasielscy seniorzy.

Gatunki rozmyte, nieostre są spotykane w najnowszej prasie, ponieważ rzeczywistość tekstowa coraz częściej kwestionuje wypracowane dotychczas kryteria taksonomiczne. Zestawienie ze sobą trzech tekstów, których wspólnym mianownikiem jest charakter wspomnieniowy implikuje pytania, m. in. w ramy jakiego gatunku wpisują się analizowane teksty, a także ślady, jakich gatunków są w nich dostrzegalne. Ponadto omówione zostaną te wyznaczniki gatunkowe, które są niepodatne na przekształcenia oraz zostaną wskazane punkty graniczne możliwych przekształceń.

Agnieszka Przybyła-Wilkin (UW)

Czy zdania proste są łatwe? O składni tekstu łatwego do czytania

Tekst łatwy do czytania to metoda zapewniania dostępności informacyjnej osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz o obniżonej kompetencji językowej lub czytelniczej. Do podstawowych zasad tworzenia łatwego tekstu należy używanie krótkich zdań oraz "wyrażanie w jednym zdaniu tylko jednej myśli" (Inclusion Europe 2010: 17). Ta ogólna zasada bywa interpretowana jako zalecenie unikania w tekście łatwym jakichkolwiek zdań złożonych. Praktyka pokazuje jednak, że zalecenie to jest trudne do zrealizowania, a nieumiejętnie podejmowane próby dodatkowo komplikują tekst zamiast go upraszczać.

W wystąpieniu zostaną przedstawione proponowane metody zastępowania zdań złożonych prostymi oraz wyniki badania sprawdzającego rozumienie zdań prostych i złożonych przez osoby z zespołem Downa.

SEKCJA 5

Katarzyna Wizła-Lin (UAM)

Postawy językowe rodzimych użytkowników języka min na Hajnanie

Język min (闽语 Mǐnyǔ) to język, w którym mówi 46 milionów ludzi, w tym 5 milionów na wyspie Hajnan położonej na południu Chin. Dawniej ze względu na różnorodność językową wyspy hajnański język min (海南话Hǎinánhuà 'mowa hajnańska') był niczym lingua franca dla jej mieszkańców będących rodzimymi użytkownikami kilkunastu różnych języków. Od lat 60-tych chińska polityka językowa zakłada popularyzację 普通话Pǔtōnghuà we wszystkich dziedzinach życia, a w szczególności w sytuacjach formalnych, na przykład w szkole czy urzędzie. Analizując źródła i przyglądając się sytuacji podczas obserwacji w terenie można dostrzec niepewną sytuację języka min na Hajnanie. Z jednej strony jest to język żywy, wciąż chętnie używany przez rodzimych użytkowników, z drugiej strony lokalna młodzież często nie zna języka swoich dziadków. Język min jest jednak wyznacznikiem tożsamości, a mówienie w języku min to dowód, że jest się prawdziwym Hajnańczykiem. Jednocześnie można usłyszeć opinie, że język min jest gorszy niż 普通话Pǔtōnghuà i nie ma sensu, aby dzieci się go uczyły, a wykształcony człowiek powinien mówić w języku urzędowym. W tej niejasnej sytuacji warto zapytać samych zainteresowanych, co sądzą o swoim języku.

Celem niniejszego badania jest pogłębienie wiedzy na temat postaw językowych rodzimych użytkowników języka min na Hajnanie. Aby zrealizować ten cel przeprowadzono ankietę in situ na Hajnanie w sierpniu i we wrześniu 2019 roku. Udało się zebrać około 500 ankiet, a 380 uczestników badania spełniało warunki definicji operacyjnej rodzimego użytkownika języka min. W pierwszej części ankiety zapytano uczestników badania, w jakim języku komunikują się w określonych sytuacjach formalnych i nieformalnych. W drugiej części zapytano, w jakim języku najbardziej chcieliby się komunikować w tych samych sytuacjach, gdyby to było możliwe. W trzeciej części ankiety ankietowali zostali poproszenie o określenie na skali swojego stosunku do przedstawionych im pozytywnych, negatywnych i neutralnych twierdzeń na temat języka min. Następnie dzięki analizie statystycznej udało się uzyskać wyniki, które zostały przeanalizowane i zinterpretowane.

Celem referatu jest przedstawienie wyników niniejszego badania oraz wniosków opartych na tych wynikach i próba odpowiedzi na pytania, jak postrzegany jest język min przez jego rodzimych użytkowników mieszkających na Hajnanie.

Zbigniew Bierzyński (UAM)

Polisemiotyczna manifestacja wspólnoty wirtualnej. Prezentacja wyników analizy tekstów z Księstwa Sarmacji

Rozwój Internetu sprawił, że ludzie mogą, niezależnie od tego, kim są i gdzie mieszkają, tworzyć nowe formy wspólnotowości. Jedną z nich są mikronacje – twory symulujące państwo i społeczeństwo w sieci. Wśród nich działa od 2002 roku Księstwo Sarmacji, które jako najaktywniejsza polska mikronacja zostało wytypowane na źródło materiału poddanego analizie. Założono, że skoro Księstwo Sarmacji jest wspólnotą, jej członkowie posługują się charakterystycznym tylko dla siebie słownictwem i obrazem. W celu odnalezienia słownictwa i obrazu specyficznego dla Księstwa Sarmacji poddano analizie 100 tekstów zamieszonych na stronie głównej mikronacji. Analiza ukierunkowana została najpierw na identyfikację wykorzystywanych w tekstach systemów znaków, by następnie przejść do dwóch najważniejszych i, jak się okazało, dominujących – języka i obrazu. W trakcie wystąpienia zostaną przedstawione przykłady słownictwa i wytworzonych w środowisku mikronacyjnym obrazów, które funkcjonują tylko w ramach wirtualnej społeczności Księstwa Sarmacji.

Urszula Salamon (UAM)

Kulturemy w ujęciu traduktologicznym na przykładzie polskich tłumaczeń peruwiańskich reportaży Josepha Zárate

Język jest jednym z najważniejszych elementów kultury, a także jej nośnikiem. Najbardziej widoczna jest w nim ona poprzez kulturemy. Leksemy te zawierają w sobie często wielopłaszczyznowe znaczenia, których odbiór może być kluczowy dla zrozumienia tradycji i natury danej społeczności. Stworzenie tłumaczenia jak najbardziej jasnego dla odbiorców tekstu docelowego jest więc zależne od znalezienia w tekście kulturemów oraz ich odpowiedniego przełożenia na język i kulturę czytelników tłumaczenia. Choć kulturemy mogą wydawać się nieprzetłumaczalne, istnieje szereg technik translatorskich, które umożliwiają ich przekład. Moje wystąpienie będzie dotyczyło więc wyjaśnienia pojęcia kulturemu, jako zjawiska językowo-kulturowego w aspekcie jego istoty w tłumaczeniu peruwiańskich reportaży autorstwa Josepha Zárate w przekładzie Tomasza Pindla.

SEKCJA 6

Wiktoria Cygan, Weronika Zbrzeźniak (Politechnika Koszal.)

Polish children's acquisition of the English names of the colours and the latter assigning the names to the colours themselves: the observation of the process

Our study concerns children from age 3 to 10 analysed by profound observation with the use of differentiated exercises which help children acquire new words in the foreign language.

Our analysis is mainly concerned with the way Polish children behave when they learn new words in English that they can assign to a certain picture. We are going to present some of the exercises we used while teaching children English, the linguistic and didactic approach to the issue of making mistakes whilst acquiring a foreign language by children, why learning the names of the colours by connotations is crucial, the observation of the process of children's acquisition of the English names of the colours and connotations produced by their brains associated with the colours themselves and its results.

Piotr Miszczuk, Jan Ziętara, Yousif Al-Naddaf, Helena Żegnałek (UW)

An evaluation of mainstream Business English expressions: a corpus-based study

The expansion of the English language and its world dominance as a lingua franca has propelled an extensive exploration of English for Specific Purposes (ESP), including the so-called Business English. Though business-oriented tutorials and courses of English have gained ground worldwide, it is still difficult to set solid boundaries between what Business English is and what it is not. With multiple sets of business vocabulary available online, one may see that not only could their usefulness be questioned, but they are also mostly confined to either finance or management. Contrarily to rather one-dimensional business vocab, expressions and idioms seem to be of a more universal application. This paper aims to evaluate 263 Business English expressions and idioms collected from 22 videos released to YouTube, a world-leading video platform and a prominent present-day source of information. The expressions and idioms proposed by the youtubers are set against the business-oriented media outlets of The Economist and Forbes. The empirical part of this research is based on the Ludwig.guru corpus, a popular reference tool that allows for an extensive wording search. The analysis has shown that 57% of the expressions suggested by YouTube creators are not commonly used, whilst a mere 23% of them have been found to be widely present in both The Economist and Forbes.

Paulina Pawłuszek
(Akademia Pomorska w Słupsku)

Social perception of profanities on the basis of the Polish translation of "La Belle Sauvage" by Phillip Pullman

Swearing, as one of the prevalent features of everyday language, is an intricate and as yet unexplored subject. Owing to the fact that profanities are becoming increasingly common in both Polish and English, a growing body of research sheds light on particularities of the said phenomenon. More interestingly, obscene expressions seem to permeate all spheres of social life, including language addressed to children and adolescents. In fact, it is the society that delineates the scope of politeness that is warranted in a given society - thus, through the reactions of parents, teachers and caretakers to children's output, young language users are socialized into life and learn the patterns for appropriate language use. The present paper aims to investigate the perception of profanities in texts intended for children. To this end, the Polish translation of obscene expressions from the book "La Belle Sauvage" by Phillip Pullman was subjected to the evaluation of adult recipients. With the main aim being to gain insight into social consent to the use of foul language with regard to children, the findings shed light on the overall perception of profanities as well as the main factors affecting the attitudes, such as age, occupation and social roles.

Keywords: taboo words, offensive words, offensiveness, children's literature, translation studies

Abhishek Jain (UAM)

Vicissitudes of the Jain Prabandha Genre in the Late Medieval Indian Literature

The Prabandha genre is a biographical type of writing that appeared in the early 13th century in western India in the Jain milieu. Prabandhas are narratives of pilgrimage sites, monks, poets, kings, and/or prominent householders, and are written in multiple styles namely prose, verse, and/or a mixture of both.

Some studies on Prabandha literature have been done but these are limited to translations, editions, comparative examinations of a given biography across different Prabandhas, as well as historical examinations of particular Prabandha or multiple Prabandhas in the context of other historical genres.

The paper will therefore propose a new two-fold method of studying Prabandhas as a literary genre by firstly defining the etymology of the word Prabandha, its historical development up to modern time, its quantity in terms of the number of the texts and collections, its authorship and stylistic and formal characteristics, its structural specifics and source-critical aspects of Prabandha literature, its linguistic features, and its historicity and fictionality. Secondly, the paper will be exploring the literary problems of classifying other Jain biographical genres, such as kathā and carita, as having or not having features of the Prabandha genre as well as the linguistic and structural comparison between the Śvetāmbara and Digambara Jain biographical genres.

The purpose is to draw attention to previously unstudied Prabandha collections, unveil hitherto unknown historical figures of poets and kings, uncover the linguistic features in the Prabandha texts with their unique use of colloquial Sanskrit and borrowing from other languages, and reveal the narrative structures used by Jain authors to create stories.

SEKCJA 7

Marcin Oflenda (UWM)

Linguistic aspects of stories about personal experience in an English textbook for class 8

The topic of the report is widely-understood linguistics in the context of an English language book for the eighth grade. The areas of analysis are the subject matter of the textbook, textbook construction, linguistic means, vocabulary (its quality, stock), morphology, as well as the results from a questionnaire that was filled out by eighth-grade students.

Joanna Trojak, Kacper Pelo, Mateusz Furman, Damian Żmudziński, Monika Furmaniak, Julia Wojciechowska, Marta Wieczorek, Wiktoria Kneisel (UAM)

The language learning strategies of contemporary good language learners

The following study examines the role of new technologies used by experienced language learners to improve their language skills and overcome the language barrier. It explores how learning methods have changed over the past 30 years. This study advances our understanding of a variety of methods, strategies and tools that enable us to learn languages effectively in an implicit and explicit way. The available literature related to this topic has focused primarily on risk taking, motivation, repetition or creating links with related meaning-based concepts.

For the purpose of researching modern language learning methods and strategies, we have conducted semi-structured interviews with language learners. The focus of these interviews was to determine the preferred learning styles of a contemporary language learner, hence they were asked, i.a. questions regarding methods they apply in order to overcome obstacles in language learning or possible pieces of advice they would share with a beginning learner. The interviews were conducted throughout the months of November and December, 2021, using the Microsoft Teams platform.

All respondents mentioned the advantages of both traditional and modern methods. However, their main emphasis was on the latter. Modern applications such as Quizlet enable faster and more effective learning. Additionally, podcasts, films, series and music in foreign languages are very popular among the respondents. For most of them, learning methods differ depending on the foreign language. In the results of this article, the results and relationships between foreign language and learning methods will be described in detail.

Agnieszka Tyczka-Nowak (UAM)

The role of mnemonic techniques in foreign language vocabulary learning

Mnemonic devices have been considered as one of the most powerful second language learning strategies. The use of mnemonic enhance imagination, learning and recall. Decades of research show that learning through mnemonics can make subtle changes in the human brain by activating the organ and stimulating its potential. These changes appear to be significant enough to improve memory fuction and increase intelectual ability. Therefore, mnemonic techniques can be used to improve vocabulary learning, boost memory and enhance creativity. The present paper provides a detailed classification of mnemonic techinques for foreign language vocabulary learning and it attempts to investige the role and impact of menmonic devices on foreign language vocabulary learning.

Paulina Ogórek (Akademia Pomorska w Słupsku)

Ability to write in English – how do working memory and phonological short-term memory affect it? Longitudinal research proposal

In the case of acquiring new language skills, two elements play an important role, namely working memory capacity (WMC) and phonological short-term memory (PSTM). Their influence on language skills has been documented (e.g. Pawlak & Biedroń 2021). However, few of them were longitudinal studies (e.g. Sagarra 2017), and even fewer analysed writing skills (Rokoszewska 2021). However, it is difficult to find a study that focuses on the impact of WMC and PSTM on writing skills, but in a longitudinal way. Therefore, in order to fill this gap, a longitudinal study will be presented that will focus on the observation and assessment of students of the three-year undergraduate studies in English Philology. Students will be tested using two PSTM and WMC tests and four written tests conducted at six-month intervals. These tests will be assessed using the CAF model. The aim of the study will be to investigate the influence of working memory on the development of writing in a foreign language.

SEKCJA 8

Damian Jagieła (UŁ)

Zur Vermittlung der kommunikativen Kompetenz in der Mündlichkeit an polnische Deutschlernende im schulischen Bereich – Eine Lehrwerkanalyse. Konzeption eines Forschungsvorhabens

Im Prozess des Fremdsprachenerwerbs werden gewisse Fähigkeiten und Fertigkeiten entwickelt, dank denen man kommunizieren kann.

Dazu gehören unter anderem mündliche Kompetenzen in unterschiedlichen Sprechformaten, deren Vermittlung von den Fremdsprachenlehrenden aufgrund der Modalität der gesprochenen Sprache, ihrer gleichzeitigen Verortung auf der verbalen, para- und nonverbalen Ebene, als eine große Herausforderung wahrgenommen werden mag und nicht selten eine solche tatsächlich ist. Umso mehr scheint in diesem Zusammenhang die Frage sowohl nach Methodik (nach dem WIE) als auch nach Inhalt (nach dem WAS) berechtigt zu sein. Dieser Frage möchte ich in meinem Forschungsvorhaben mittels einer Analyse von DaF-Lehrwerken nachgehen, da diese in vielen Fällen eine Basis für den Fremdsprachenunterricht bilden und somit im Prozess des fremdsprachlichen Lehrens und Lernens eine wichtige Rolle spielen. In meinem Vortrag werde ich die gesamte Konzeption der geplanten Untersuchung näher vorstellen.

Louise van Wijgerden (USz)

Erziehung zur Mehrsprachigkeit am Beispiel der Erfahrungen von Germanistik-Studierenden ukrainischer Herkunft

In der gegenwärtigen Welt, in der die internationale Zusammenarbeit einen hohen Stellenwert einnimmt, kann nur die Beherrschung von zwei oder drei Sprachen die kommunikativen und kognitiven Bedürfnisse von Individuen und sozialen Gruppen befriedigen. Aus diesem Grund hat sich die Forschung in den letzten Jahren zunehmend mit der mehrsprachigen Erziehung befasst. Unter anderem wurden Strategien und Grundsätze für die zweisprachige Erziehung entwickelt. Im Hinblick auf die bisherigen Ausführungen kann eine Hypothese aufgestellt werden, dass die Erfahrung der frühen Zweisprachigkeit, die sich aus einer zweisprachigen Erziehung oder dem Aufwachsen in einer zweisprachigen Umgebung ergibt, in gewissem Maße zu einer größeren Offenheit für das Fremdsprachenlernen führen kann. Das Referat widmet sich der Mehrsprachigkeit von Personen ukrainischer Herkunft, die in Polen Germanistik studieren. Die in Tiefinterviews erhobenen Aussagen der Befragten zu ihren Erfahrungen mit mehrsprachiger Erziehung werden vorgestellt und analysiert.

Weronika Golis (UŁ)

Die Vermittlung der phonetischen Kompetenz in DaF-Lehrwerken – Konzeption der Masterarbeit

Die interkulturelle Kommunikation ist ein vielfältiger Prozess, zu dessen erfolgreichem Verlauf mehrere sprachliche Kompetenzen einen Beitrag leisten. Eine davon ist die phonetische Kompetenz,. Die Beachtung der phonetischen Regeln der Zielaussprache verhindert die Gefahr der unbeabsichtigten Kommunikationswirkungen beziehungsweise Kommunikationsstörungen. Sollten die phonetisch bezogenen Abweichungen von der Standardsprache vorkommen, wird die Aufmerksamkeit sowie die Konzentrationsfähigkeit der potenziellen Kommunikationspartner/-innen gestört, was zum Scheitern des Kommunikationsprozesses führt.

In meiner Bachelorarbeit habe ich mich mit den Interferenzfehlern polnischer Deutschlernender im Bereich der Syntax, Lexik und Morphologie befasst. Die Interferenz möchte ich auch in meiner Masterarbeit thematisieren, dieses Mal jedoch aus dem Blickwinkel der Phonetik. Interferenzbedingte Abweichungen von der Standard-(ziel)-aussprache können nämlich zahlreichen ungewollten Kommunikationswirkungen bzw. -störungen zugrunde liegen. Die möglichen phonetischen Interferenzerscheinungen sollten deshalb im Fremdsprachenunterricht jeweils systematisch behandelt werden. In der MA-Arbeit werde ich zunächst potenzielle Interferenzen in der Aussprache der polnischen Sprecher/-innen des Deutschen zusammenfassend darstellen. Davon ausgehend werde ich in einem weiteren Schritt überprüfen, ob die Interferenzen im Bereich der Phonetik in DaF-Lehrwerken für polnische Lernende überhaupt problematisiert werden. Zu diesem Zweck werde ich eine entsprechende Lehrwerkanalyse durchführen.

In meinem Vortrag möchte ich die gesamte Arbeitskonzeption näher beleuchten.

Stefania Pikus (Politechnika Koszalińska)

Chatbots als Lernmethode im Fremdsprachenerwerb

Die Weiterentwicklung des maschinellen Lernens hat es ermöglicht, über die Einschränkungen des regelbasierten Chatbots hinauszugehen und dem Nutzer eine abwechslungs- sowie lehrreiche Lernalternative zu bieten. Insbesondere Chatbots, die gesprochene Sprache verwenden, bieten zwar den Vorteil, dass der Lernende jederzeit lernen und die Lektionen und den Fortschritt selbstständig lenken kann und auch keine Hemmungen vor dem Dialogpartner empfinden muss, jedoch passen sich diese in Mensch-Computer-Interaktionen häufig nicht an den Nutzer an. Im Experiment im Rahmen des Projektes Harmonia, dessen Ziel es war, die prosodische Anpassung von Dialogpartner-Paaren, die entweder aus zwei deutschen Muttersprachlern oder einem deutschen Muttersprachler und einem polnischen Muttersprachler mit guten Deutschkenntnissen bestanden, zu analysieren, wird deutlich, wie groß die Bedeutung von Angleichung im Dialog ist und was für eine große Rolle sie in Mensch-Mensch-Interaktionen spielt. Außerdem erkennen menschliche Gesprächspartner Nuancen in der Intonation, die auf die Emotionen hinweisen, während diese Eigenschaft bei Chatbots noch in den Kinderschuhen steckt und Emotionen meistens nur auf der Basis einzelner Wörter analysiert werden. Der Computer sollte sich weiterhin an das Alter, die Persönlichkeit und das Temperament des Nutzers anpassen. Trotz der bestehenden Makel sind Chatbots ein exzellentes Werkzeug, um in einem geschützten Raum Fremdsprachen zu erlernen, wenn man die Merkmale eines guten Chatbots beachtet.

SEKCJA 9

Alicja Rozpendowska (UAM)

Akty mowy w komunikacji empatycznej

Proces komunikowania się jest nieodłącznym elementem codziennego życia. Wiele aktów komunikacyjnych przekazywanych jest za pomocą środków zarówno werbalnych, jak i niewerbalnych. Werbalna wymiana sygnałów w komunikacji interpersonalnej pozwala na lepsze osiągnięcie współdziałania. Aby stworzyć efektywny proces komunikacji, niezbędnym elementem jest empatia, ponieważ komunikacja empatyczna sprzyja nawiązaniu kontaktu z innymi opartego na szacunku i zrozumieniu, a także uwzględnieniu potrzeb obydwu stron, które są w kontakcie. Akty mowy (jako werbalny aspekt komunikacji) były i są przedmiotem wielu badań, natomiast warto spojrzeć na to zjawisko językoznawcze w nowy sposób, czyli połączeniu ich z komunikacją empatyczną, w której dzięki modelowi czterech kroków M. B. Rosenberga zastępuje się: obserwacjami – oceny, uczuciami – myśli, potrzebami – strategie, prośbami – żądania. Dzięki temu jest możliwe zbudowanie empatycznego kontaktu, ponieważ jak zakłada M. Rosenberg naturalną zdolnością (i tendencją) człowieka jest współodczuwanie uczuć i potrzeb innych ludzi, podobnie jak swoich własnych. Artykuł oraz przeprowadzane badanie (akty mowy w komunikacji empatycznej) ma na celu zweryfikowanie hipotez czy używając języka (a co za tym idzie aktów mowy) jesteśmy w stanie wywołać zmiany w strefie pragnień, emocji, uczuć, a także postaw i działań rozmówców;

czy akty mowy mogą zmienić nastawienie, działanie i/lub oczekiwania drugiego człowieka. Warto też założyć, że być może nie wszystkie akty mowy są w stanie zmienić empatyczne postrzeganie rzeczywistości i tylko niektóre z nich wywołują skutek empatyczny.

Magdalena Drgas, Hubert Słoszewski, Lisa Eisele, Mikołaj Droździel (UAM)

Studencka frazeologia praktyczna - analiza i opracowanie leksyko-graficzne. Projekt badawczy

W obliczu zwiększającej się internacjonalizacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i zwiększania się liczby studentów pochodzących z różnych krajów Europy i świata zauważamy, że nawet przy bardzo dobrej kompetencji językowej w zakresie języka polskiego język idiomatyczny i metaforyczny, szczególnie w swojej odmianie nieformalnej, stanowi często przyczynę nieporozumień. Dodatkowo, z uwagi na dynamikę zmian w języku nieformalnym, część zwrotów współcześnie używanych przez studentów nie jest leksykograficznie opisana w dostępnych na rynku opracowaniach.

W związku z tym członkowie Koła Naukowego Młodych Frazeologów działającego przy Instytucie Lingwistyki Stosowanej na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu postanowili zrealizować projekt, którego celem jest zbadanie języka stosowanego w komunikacji formalnej i nieformalnej przez społeczność studencką UAM w Poznaniu pod kątem używanych w nim zwrotów idiomatycznych oraz stworzenie podręcznego leksykonu, zawierającego najczęściej stosowane jednostki i ich ekwiwalenty w językach angielskim, niemieckim, rosyjskim i ukraińskim.

Celem referatu jest przedstawienie głównych koncepcji projektu oraz zaprezentowanie metodologii oraz wyników pierwszego kroku badawczego, jakim było zebranie frazeologizmów wśród społeczności studenckiej UAM oraz jego selekcja.

Michał Bryja (UAM)

Rola afektonimów w strategiach grzecznościowych stosowanych przez użytkowników języka francuskiego

Celem proponowanego referatu jest przedstawienie roli afektonimów (np. Chacha, mamie, mon amour, les gars) w strategiach grzecznościowych stosowanych przez użytkowników języka francuskiego. Mimo iż wyrażenia afektywne kojarzone są w pierwszej chwili z funkcją emotywną języka, wydaje się, że warto skupić uwagę na ich potencjale pragmatycznym – w tym przypadku na mechanizmach działania afektonimów zarówno w ramach grzeczności pozytywnej (ang. positive politeness) jak i grzeczności negatywnej (ang. negative politeness). Przeprowadzona przez nas analiza odwołuje się do modelu grzeczności zaproponowanego przez Brown i Levinsona (1978 i 1987), dla którego ważnym uzupełnieniem są późniejsze opracowania Kerbrat-Orecchioni (1992 i 2001). Model ten opiera się na pojęciach twarzy pozytywnej (ang. positive face) rozumianej jako obraz siebie, który lokutor chce zaprezentować otoczeniu (inaczej mówiąc sposób, w jaki chce być postrzegany) i twarzy negatywnej (ang. negative face) obejmującej jego prywatną przestrzeń. Zachowania grzecznościowe lokutora mają na celu utrzymanie jego twarzy oraz możliwie najmniejsze naruszenie twarzy interlokutora. Korpusem badawczym w niniejszej analizie są dialogi pochodzące z dwóch francuskich seriali: Plan Coeur (2018-2019) oraz Dix pour cent (2015-2020), w szczególności zaś blisko 70 wypowiedzi (łącznie: ok. 400 wyrazów tekstowych), które wyekscerpowano ręcznie pod kątem występujących w nich afektonimów. W pierwszej części analizy skupimy się na roli afektonimów w strategiach charakterystycznych dla grzeczności pozytywnej, która przejawia się między innymi w poświęcaniu uwagi interlokutorowi oraz stosowaniu języka inkluzywnego. Druga część analizy poświęcona będzie funkcji łagodzącej (fr. fonction d'amadoueur), jaką pełnią afektonimy w ramach grzeczności negatywnej.

Małgorzata Gawroń (Uniwersytet w Białymstoku)

Imiennictwo podwójne w inskrypcjach nagrobnych cmentarzy hajnowskich

Referat ma na celu prezentację i analizę imiennictwa podwójnego wyekscerpowanego na potrzeby badania z napisów nagrobnych dwóch głównych cmentarzy wyznaniowych Hajnówki: prawosławnego i katolickiego. Dominantę badawczą stanowi rola imion podwójnych w repertuarach nazw ujętych w korpusach opracowanych na potrzeby analizy. Społeczeństwo położonej na Podlasiu Hajnówki ma wielonarodowościowy i wielowyznaniowy charakter. Imiennictwo tego obszaru jest więc interesujące w perspektywie językowo-kulturowej, jednak nie było ono dotychczas przedmiotem szerszej rozprawy. Materiał imienniczy obu nekropolii obejmujący napisy nagrobne od początku funkcjonowania cmentarzy (prawosławny – 1942, katolicki – 1923) do chwili obecnej został przeanalizowany w perspektywie frekwencyjnej i etymologicznej. W onomastykonie wskazano najczęściej nadawane imiona podwójne oraz te występujące w materiale jednokrotnie. Imiennictwo sklasyfikowano również na podstawie etymologii językowej oraz podzielono na imiona biblijne, imiona spopularyzowane kultem świętych oraz świeckie. Analiza materiału wykazała, że imiona podwójne można uznać za charakterystyczne dla imiennictwa katolików, natomiast nazwy tego rodzaju nie są typowe w praktyce nazewniczej wyznawców prawosławia. Poświadcza to fakt, że w materiale z cmentarza katolickiego wystąpiły liczne imiona podwójne, natomiast w repertuarze imienniczym prawosławnych nie stanowią one nawet 1% inskrypcji.

SEKCJA 10

Zuzanna Balcerzak (UAM)

Hidźra "farsi". Socjolekt indyjskiej Trzeciej Płci

Hidźra farsi znany jako hidźra boli, jest socjolektem używanym przez przedstawicielki indyjskiej trzeciej płci, hidźry. Chociaż we współczesnych Indiach są one grupą dyskryminowaną i marginalizowaną, to w czasach panowania dynastii Mogołów cieszyły się one wysokim statusem społecznym. Z tego też powodu socjolekt ten określa się jako "farsi", pomimo tego że jest on wariantem języka hindustani. W niniejszym referacie omówiona zostanie charakterystyka tego wariantu oraz jego socjologiczne implikacje.

Kacper Różyński (UAM)

Kwestia niebinarnej tożsamości we współczesnej Rosji – ujęcie językoznawcze na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Referat dotyczy omówienia kwestii niebinarnych tożsamości funkcjonujących na terenie Federacji Rosyjskiej. W przemówieniu zostaną przedstawione wyniki ankiet, przeprowadzonych na przestrzeni lutego bieżącego roku. Zostaną omówione pytania dotyczące pojęć czym jest płeć, a czym gender, językowej sytuacji osób niebinarnych, przyszłości języka osób niebinarnych, form językowych wykorzystywanych przez osoby niebinarne, stosunku osób binarnych do osób niebinarnych i ich języka. Oprócz tego zostanie ukazane w jakich sytuacjach i miejscach osoby niebinarne wykorzystują niebinarne formy gramatyczne oraz proces przemiany osoby binarnej w niebinarną.

Anna Olszewska (UAM)

Stereotypy płci w stałych wyrażeniach funkcjonujących w norweskim i polskim

Celem niniejszego referatu jest omówienie wyników badań przeprowadzonych w ramach pracy magisterskiej, w której skupiam się na zjawisku seksizmu językowego rozumianym jako asymetria między płciami w języku. Przedmiotem pracy jest porównanie języków norweskiego i polskiego, które w odniesieniu do feministycznej reformy językowej stosują dwie różne strategie dążące do większej inkluzywności w użyciu języka. W języku norweskim stosowana jest neutralizacja, tj. ujednolicenie form i stosowanie jednej, w założeniu neutralnej, w odniesieniu do obu płci, podczas gdy język polski dąży do specyfikacji lub feminizacji, umożliwiającej tworzenie symetrycznych form określających kobiety i mężczyzn. Badanie opiera się na 79 odpowiedziach udzielonych w ankiecie przeprowadzonej w dwóch szkołach licealnych w Norwegii i Polsce. Analiza zebranych odpowiedzi pokazała, w jakim stopniu licealiści są świadomi języka, którego używają na co dzień, oraz dyskryminujących cech i stereotypowych schematów myślowych, jakie może on powielać.

Aleksandra Konieczna, Sonia Germanini, Maja Bruździak, Oliwia Kuberska, Józefina Lis (UAM)

Formy inkluzywne płciowo w tekstach użytkowych. Ujęcie pragmalingwistyczne

Celem referatu jest próba odpowiedzi na pytanie, jak i za pomocą jakich środków użytkownicy języka próbują włączać grupy społeczne posługujące się innymi niż typowe, uznane formy funkcjonujące w uzusie. Zwrócono uwagę na szerokie pojmowanie inkluzywności jako zjawiska językowej etyki i rozpatrzono nie tylko formy feminatywne, lecz również neutralne. Analizie zostały poddane jedynie teksty użytkowe – posty na platformie Facebook, e-mail, broszura czy wywiad – z pominięciem tekstów stricte literackich, w których formy uwzględniane w referacie funkcjonują w zupełnie odmienny i podporządkowany innym zasadom sposób. Taki zakres materiału pozwala skupić się na pragmatycznym aspekcie języka i płaszczyźnie komunikacyjnej, co z kolei determinuje wybór metody pragmalingwistycznej do badania tekstów. Opisywane zjawiska są stosunkowo mało znane i niedostatecznie analizowane językoznawczo. Referat pokazuje, że istnieje potrzeba poszukiwania nowych form zarówno ze strony grup mniejszościowych, jak i nadawców różnorakich tekstów, a norma kształtuje się oddolnie w przestrzeni publicznej.

SEKCJA 11

Magdalena Tomecka (UŁ)

Der Einfluss der deutschen Entlehnungen auf den oberschlesischen Dialekt mit besonderer Berücksichtigung des Kleidungswortschatzes

Oberschlesien ist ein außergewöhnlich wichtiges Gebiet in Polen. Seit Jahrhunderten war es ein echter Leckerbissen für Polen oder Deutschland. Es wurde vor allem durch günstige geographische Lage und natürlichen Reichtum dieser Region verursacht. Die Kämpfe zwischen den Ländern, die unaufhörlich geführt wurden,

und die Vermischung vieler Kulturen auf diesem Territorium bildeten eine originelle Sprache der Einwohner von Oberschlesien, die vor allem auf 2 Sprachen basiert: Polnisch und Deutsch. Weil Schlesien rechtlich vom Zweiten Weltkrieg zum Territorium von der Republik Polen gehört und als eine von den Woiwodschaften behandelt wird, soll man hervorheben, dass der ganze schlesische Dialekt auf polnischem Sprachsystem basiert und die Elemente deutscher Sprache, die in ihm auftreten, als Entlehnungen behandelt werden. Diese Arbeit wird der Frage deutscher Entlehnungen aus dem Bekleidungsbereich gewidmet, die in oberschlesischem Dialekt erscheinen

und im „Wörterbuch schlesischer Mundarten“ von Barbara und Adam Podgórscy angeführt wurden. Der Hauptzweck ist die Antwort auf die Frage, in welchem Maße die Wörter aus deutscher Sprache in diesem Dialekt auftreten und wie der Prozess der Entlehnungen verläuft.

Gabriela Pikor (UR)

Die konzeptuellen Metaphern im polnischen und deutschen Rechtsdiskurs

Das Hauptziel meines Vortrags ist es vor allem, den metaphorischen Charakter der in der polnischen und deutschen Rechtssprache formulierten Ausdrücke darzustellen. Es wird allgemein angenommen, dass die Sprache des Rechts präzise und eindeutig sein sollte, damit sie u. a. die Schaffung von Rechtsvorschriften und -normen und ihre relativ einheitliche Auslegung ermöglicht. Es stellt sich jedoch heraus, dass die Metapher ein immanenter Bestandteil sowohl des polnischen sowie deutschen Rechtsdiskurses ist. Der erste Teil meines Vertrags betrifft die Grundannahmen der kognitiven Metaphertheorie, die das Fundament für die weiteren Überlegungen sind. Sein zweiter Teil befasst sich mit der Besonderheit der Rechtssprache und zeigt die in dieser Fachsprache vorkommenden konzeptuellen Metaphern auf.

Stichwörter: Metapher, kognitive Metaphertheorie, Fachsprache, Rechtsdiskurs

Małgorzata Szydlarska (UAM)

Eine kontrastive polnisch-deutsche Analyse der Partizipialkonstruktionen am Beispiel des Werkes "Der futurologische Kongreß" von Stanisław Lem und seiner deutschen Übersetzung

Der Beitrag beschäftigt sich mit Möglichkeiten der Übersetzung von polnischen Partizipialkonstruktionen ins Deutsche. Obwohl Partizipialkonstruktionen im Polnischen eine große Beliebtheit genießen, werden sie im Deutschen seltener verwendet, was anhand einer deutsch-polnischen kontrastiven Analyse festgestellt werden kann. Für die Untersuchungszwecke wurden adverbiale Partizipialkonstruktionen aus dem Werk „Der futurologische Kongreß" Stanisław Lems in Betracht gezogen, mit besonderer Beachtung von polnischen Adverbialpartizipien der Gleich- und Vorzeitigkeit. In erster Linie werden Begriffe „Partizip" und „Partizipialkonstruktion" definiert, danach folgt ein Vergleich der polnischen Partizipien mit den deutschen, um ihre Gemeinsamkeiten und Unterschiede zu veranschaulichen. Die Ergebnisse der korpusbasierten Auswertung von in der Originalfassung enthaltenen Partizipien und ihren Äquivalenten in deutscher Übersetzung des Werkes weist deutlich darauf hin, dass polnische Partizipien nicht nur selten unmittelbar in ihnen entsprechende Konstruktionen im Deutschen übertragen werden, sondern auch mannigfaltige Entsprechungsarten aufweisen. Der Umfang deutscher Äquivalente reicht von finiten Verben, über Adverbialsätze und Präpositionalphrasen bis außergewöhnliche Übertragungsarten wie Konjunktionen und Doppelpunkte, in vereinzelten Fällen kann auch auf eine Übersetzung überhaupt verzichtet werden. Eine Besonderheit ist dabei das polnische Adverbialpartizip „zważywszy", für das alleine während der Analyse fünf unterschiedliche deutsche Entsprechungen erwiesen wurden.

Agnieszka Pasik (UAM)

Analyse der deutschen und polnischen phraseologischen Vergleiche mit Farbbezeichnungen

Der Schwerpunkt des vorliegenden Beitrags liegt auf der Analyse deutscher und polnischer phraseologischer Vergleiche, die unter ihren Komponenten eine Farbbezeichnung enthalten. Im folgenden Beitrag wird die Äquivalenz der ausgewählten deutschen und polnischen phraseologischen Vergleiche analysiert. Es sollten dabei die folgenden Forschungsfragen beantwortet werden: Welche Phraseologismen repräsentieren Voll- Teil und Nulläquivalenz? Welche Farben sind mit bestimmten Gefühlen verbunden? Um das Korpus für die Analyse zusammenzustellen wurden bestimmte Wörterbücher herangezogen wie Deutsche Idiomatik – Wörterbuch der deutschen Redewendungen im Kontext, Duden: Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten, Wörterbuch der deutschen Idiomatik, Knaurs Lexikon der Symbole, Wielki Słownik Frazeologiczny, Inny słownik języka polskiego und Słownik terminów literackich. Zusätzlich wurden Online-Wörterbücher verwendet: www.duden.de, www.dwds.de und www.redensarten-index.de. Die Ergebnisse der Studie können für den Fremdsprachenunterricht, die Lexikografie und die Übersetzungswissenschaft von Nutzen sein.

SEKCJA 12

Monika Zekić (UG)

Przekład nazw własnych w powieści ,,Prawiek i inne czasy" Olgi Tokarczuk na język serbski

Nazwy własne stanowią nie tylko źródło zainteresowania lingwistów, ale przede wszystkim są one swoistym narzędziem literackim, z którego pisarz świadomie korzysta. Wobec tego istotne jest rozumienie intencji autora, bowiem za pomocą rozmaitych funkcji, może on przekazywać szereg informacji na temat derywatu nazwy własnej.

W referacie pragnę zaprezentować przekład nazw własnych w powieści "Prawiek i inne czasy" Olgi Tokarczuk na język serbski, zwracając przy tym uwagę, nie tylko na techniki przekładu, ale również na to, czy zostały zachowane funkcje onimów.

Hanna Zieleniewska (UAM)

Stereotypy w polskich i serbskich frazeologizmach z komponentem etnonimicznym

Związki frazeologiczne często powstają pod wpływem zawartych w wiedzy społecznej stereotypów, zarazem przyczyniając się do coraz głębszego zakorzeniania społecznie utrwalonych wyobrażeń na temat wybranego elementu rzeczywistości. Frazeologia stanowi zatem dobre źródło do badań językowego obrazu świata danej społeczności. W swoim wystąpieniu podejmę problem stereotypizacji w polskich i serbskich frazeologizmach z komponentem etnonimicznym. Materiał językowy gromadzę z wybranych polskich i serbskich (a także wcześniejszych serbsko-chorwackich) słowników frazeologicznych. Uwzględniam następujące cechy stereotypowe, odnoszące się do polskich i serbskich wyobrażeń na temat innych etnosów: wygląd fizyczny, pozycja ciała, właściwości fizyczne niezwiązane z jednostkami ludzkimi, ilość, ocena moralna, konsumpcja używek, stopień zamożności, poziom wyedukowania, stosunek do języka, poczucie czasu, stosunek do wolności, stosunek do innych grup etnicznych, stopień zrozumiałości języka danej grupy, podejście do tradycji, patriotyzm, cechy charakteru oraz sposób wykonywania czynności. Zbadany materiał pozwoli na przybliżenie pewnych stereotypowych wyobrażeń na temat różnych nacji ulokowanych we frazeologizmach polskich i serbskich. Zwrócę uwagę na podobieństwa i różnice w tym zakresie w obu badanych językach.

Kaja Makowska (UG)

Ok boomer – próby odtworzenia języka młodzieżowego w przekładzie

Literatura młodzieżowa od kilku lat cieszy się ogromną popularnością zarówno na rynku zagranicznym, jak i polskim, w związku z czym duża część wydawanych w Polsce książek dla młodzieży to przekłady. Osoby tłumaczące stają przed wyborem – czy i jak oddawać młodzieżowość języka. W referacie przyjrzę się elementom współczesnego języka młodzieżowego – neologizmom, neosemantyzmom, zapożyczeniom i innym – z perspektywy osoby tłumaczącej, przedstawię strategie radzenia sobie z nimi i zademonstruję udane oraz mniej udane rozwiązania na podstawie przykładów z zagranicznej literatury młodzieżowej tłumaczonej na polski.

SEKCJA 13

Weronika Szymańska-Gątarek (UW)

Wpływ języka większości na język mniejszości: zapożyczenia daktylograficzne w polskim języku migowym (PJM)

Mniejszość Głuchych to społeczność osób z wadą słuchu, które na swoją głuchotę patrzą z perspektywy językowo-kulturowej. W Polsce językiem tej społeczności jest polski język migowy (PJM) – naturalny język wizualno-przestrzenny z gramatyką zupełnie odrębną od struktury polszczyzny. Język słyszącej większości naturalnie wpływa na PJM, w którym — pomimo różnej modalności językowej — występują zapożyczenia z polszczyzny fonicznej. Jednym ze sposobów wprowadzenia ich do systemu komunikacji jest wykorzystanie alfabetu palcowego (inaczej daktylografii), w którym każda litera alfabetu polskiego ma przypisany dany układ dłoni. Może to być literowanie całego wyrazu, wynikające np. z braku konkretnego terminu specjalistycznego w PJM lub z potrzeby przywołania nazwy własnej. Może również powstać tzw. znak inicjalizowany. Każdy znak migowy składa się z parametrów: kształtu dłoni, orientacji wnętrza dłoni, ruchu, lokalizacji oraz, według niektórych badaczy, mimiki. Utworzenie znaku inicjalizowanego polega na wykorzystaniu w nim układu dłoni reprezentującego pierwszą literę odpowiednika tego słowa z języka fonicznego. Na podstawie danych z Korpusu Polskiego Języka Migowego oraz konsultacji z natywnymi użytkownikami PJM wyłoniono przykłady zapożyczeń w formie daktylografii z języka polskiego do PJM. Podjęto próbę ich klasyfikacji na podstawie typologii zapożyczeń obecnych w amerykańskim języku migowym (ASL). Wyniki wskazują na to, że w leksyce PJM funkcjonuje mniej zapożyczeń z języka polskiego niż w ASL z języka angielskiego, jednocześnie zauważane są podobne tendencje. Zjawiska zaobserwowane w PJM można porównać do tych opisywanych w ASL.

Krystian Manicki (UKW)

Wokół problematyki zaburzeń nazywania u osób z afazją

Prowadząc w warunkach klinicznych terapię logopedyczną z pacjentami po przebytych incydentach neurologicznych, spotykam się najczęściej z osobami, które doznały udaru mózgu, urazu czaszkowo-mózgowego bądź zmagają się z chorobami onkologicznymi w obrębie mózgowia. Pomimo zupełnie odmiennej etiologii, znaczący odsetek we wszystkich trzech grupach stanowią chorzy z zaburzeniami afatycznymi. Jak podaje Katarzyna Wnukowska, akcentując złożoność problematyki afazji, „(…) to zaburzenie nie tylko mowy, ale też zdolności komunikowania się różnymi kanałami. Dotyczy rozumienia i mówienia, czytania, pisania, liczenia, a także odczytywania mowy ciała, poczucia czasu, pamięci, orientacji w przestrzeni oraz wielu innych zdolności" (2013, s. 5).

Afazja jest zagadnieniem wybitnie interdyscyplinarnym i jako takie znajduje się w kręgu zainteresowań przedstawicieli rozmaitych dyscyplin naukowych: medycyny, psychologii, logopedii, językoznawstwa, filozofii, a nawet fizyki i cybernetyki (Pąchalska, 2012, s. 24). Nie dziwi zatem wielość powstałych na ich gruncie klasyfikacji, wyodrębniających różne rodzaje afazji.

Niezależnie jednak od przyjętej typologii i zdiagnozowanego w jej ramach typu afatycznych zaburzeń mowy, zawsze mamy do czynienia z nieprawidłowościami w zakresie nazywania. Zjawisko anomii, bo o nim tutaj mowa, określane jest jako „(…) trudności w znajdowaniu słów w mowie spontanicznej i dialogowej, jak i błędne wyszukiwanie nazw przedmiotów lub osób manifestujące się w zadaniach nazywania" (Rutkiewicz-Hanczewska, 2016, s. 81).

Jako że terapia zaburzeń anomicznych pozostaje jednym z priorytetów postępowania neurologopedycznego w afazji, celem mojego wystąpienia będzie nie tylko przedstawienie głównych odmian anomii, lecz także omówienie najważniejszych metod/strategii we wspomnianej terapii stosowanych.

Weronika Piotrowska (UWM)

„Miłość niejedno ma imię" – definiowanie „miłości" przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną

Celem referatu jest przedstawienie językowego pojmowania „miłości" przez osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia. Punktem wyjścia do prowadzonych badań jest koncepcja Stanisława Grabiasa, głosząca, iż umysł ludzki stanowi ujęzykowione doświadczenie człowieka. Dzięki przyjęciu takiego podejścia możliwe jest poznanie sposobu rozumienia pojęcia przez badane osoby, za pomocą używanych przez nie środków językowych. Grupa badanych obejmowała 15 osób w wieku od 26 do 50 roku życia. Przeprowadzone badanie miało formę rozmowy opartej na autorskim kwestionariuszu, w którym autorka pytała o następujące kwestie: skojarzenia ze słowem miłość, synonimy oraz antonimy słowa, a także przysłowia i aforyzmy związane z badanym uczuciem. Pytanie o bezpośrednią definicję zostało sformułowane jako ostanie i według zamierzenia autorki miało stanowić swoiste podsumowanie zebranych w toku rozmowy przemyśleń badanych. Na odpowiedzi uczestników badania składały się ich indywidualne subiektywne przemyślenia. Wpływ na nie miały aspekty takie jak: osobiste doświadczenia badanych, ich punkt widzenia świata, sprawności poznawcze oraz utrwalone w kulturze potoczne sformułowania szczególnie dla nich istotne. Otrzymane wyniki stanowią interesujący obraz postrzegania świata przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Pozwalają one na lepsze poznanie sposobu rozumienia uczuć przez badanych, co bezpośrednio może przyczynić się na ich pełniejsze rozumienie oraz efektywniejszą pracę logopedów, psychologów oraz innych terapeutów.

SEKCJA 14

Aneta Łosińska (UW)

Wiedza fachowa i jej znaczenie w procesie tłumaczenia tekstów prawnych i prawniczych z języka polskiego na niemiecki i niemieckiego na polski

W ramach języka używanego w szeroko rozumianym obszarze prawa wyróżnia się w języku polskim język prawny, czyli język, w którym formułowane są teksty aktów prawnych oraz język prawniczy służący do formułowania wypowiedzi o prawie.

Obydwa rodzaje języka (prawny i prawniczy) mają swoje korzenie w języku powszechnym, którego używa dane społeczeństwo.

Aby dokonać fachowego tłumaczenia tekstu prawnego lub prawniczego nie wystarczy jednak dysponować samą znajomością języka, lecz trzeba znać odpowiedni porządek prawny, aby prawidłowo uchwycić znaczenie tekstu i odpowiednio utworzyć jego ekwiwalent. Niedostateczny poziom wiedzy fachowej skutkuje tym, że w procesie przekładów tekstów prawnych i prawniczych niekiedy preferuje się tłumaczenie dosłowne. Preferencja ta wynika z panującego wśród tłumaczy przekonania o absolutnej konieczności zachowania wierności w stosunku do tekstu wyjściowego. Prawnicy nie podzielają jednak tej opinii. Ich zdaniem wadliwie przełożone teksty prawne są realnym zagrożeniem dla porządku i bezpieczeństwa prawnego zwłaszcza wtedy, gdy przełożony tekst jest dla prawnika niezrozumiały. A zatem szeroka wiedza o wyjściowym i docelowym systemie prawnym zdaje się być niezbędna do właściwego przekładu tekstów prawnych i prawniczych.

Rozważania zostaną zilustrowane wybranymi przykładami błędów w zakresie tłumaczeń tekstów prawnych i prawniczych.

Słowa klucze: tłumaczenie, wiedza fachowa, terminologia języka prawa, błędy w tłumaczeniach

---

Magdalena Socha (UAM)

Język edukacji szkolnej – wyzwanie czy zadanie? Kilka słów o specyfice pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole na II etapie kształcenia

Tematem referatu jest podjęcie refleksji nad językiem edukacji szkolnej w kontekście pracy z uczniami cudzoziemskimi. Formułowanie poleceń i przygotowywanie materiałów w języku obcym/drugim to wyzwanie stojące przed uczniami i nauczycielem. Celem wystąpienia będzie zatem wskazanie miejsc trudnych, wynikających z niezrozumienia różnych aspektów języka, a także ukazanie praktyk pracy z treściami z zakresu przedmiotów, jakimi są język polski, historia i biologia na podstawie obserwacji i materiałów gromadzonych podczas własnej pracy zawodowej w szkole podstawowej. Rozważaniom przyświecać będzie także pytanie o korzyści płynące z wykorzystania metod glottodydaktycznych jako wspierających pracę w grupie złożonej z uczniów polskich i cudzoziemskich.

Julia Brzózka (UAM)

Delikatna materia. Manipulacja i strategia w procesie tłumaczenia dziennika francuskiego żyda "Auschwitz, le 16 mars 1945"

Celem wystąpienia jest przedstawienie procesu tłumaczenia dziennika Aleksa Mayera „Auschwitz, le 16 mars 1945" z języka francuskiego na język polski. Analizujemy przedstawiony problem traduktologiczny w świetle teorii manipulistów (Lefevere 1992), zgodnie z którą tłumaczenie stanowi przepisywanie literatury i jest działaniem nieuchronnie uwarunkowanym ideologicznie. Szeroko rozumiany proces tłumaczenia obejmuje elementy systemu kulturowego i społecznego wpływające na kształt tekstu docelowego, takie jak patronat, poetyka i uniwersum dyskursu. Rola wymienionych czynników jest analizowana na przykładzie tłumaczenia dziennika francuskiego Żyda, wykonanego przez młodą tłumaczkę-studentkę we współpracy z synem autora, wykładowcami uniwersyteckimi oraz specjalistą historykiem. Na podstawie korpusu badane są także role tłumacza (Legeżyńska 1986 i 2013). Następnie omawiamy kilka przykładów zastosowanych technik tłumaczeniowych z uwzględnieniem strategicznego charakteru procesu tłumaczenia (Piotrowska 2007).Słowa kluczowe: tłumaczenie, strategia, Auschwitz, Holokaust, szkoła manipulistów, ideologia, decyzje przekładowe, Translation Studies, role tłumacza

---

Marek Błaszczyk (UMK)

Podstawowe pojęcia egzystencjalizmu

Celem wystąpienia będzie ukazanie najważniejszych pojęć egzystencjalizmu, ze szczególnym uwzględnieniem językowego charakteru ludzkiej egzystencji. Będziemy argumentować na rzecz tezy, że język – na gruncie filozofii egzystencjalnej – nie tyle stanowi narzędzie ekspresji czy komunikacji, ile uchodzi za specyficzny sposób bycia-w-świecie („domostwo bycia"). Jest więc tym, co warunkuje nasze rozumienie otaczającej rzeczywistości. Nie tylko zwrócimy przy tym uwagę na fenomen zwrotu językowego (linguistic turn) w naukach humanistycznych, ale i zaznaczymy jego związek z filozofią hermeneutyczną, akcentując jej wpływ na rozwój współczesnej antropologii filozoficznej, w tym – rzecz jasna – na pojmowanie samej ludzkiej egzystencji. Wywód podzielony będzie na trzy części. W pierwszej przybliżymy główne założenia egzystencjalizmu, wskazując na możliwe jego konceptualizacje (klasyfikacje) oraz czołowych przedstawicieli. W drugiej nakreślimy charakterystyczną dla owego ruchu myślowego siatkę pojęciową, za pomocą której egzystencjaliści postrzegają (opisują) świat, relacje wewnątrzświatowe oraz kondycję ludzką. W trzeciej natomiast, nawiązując między innymi do Martina Heideggera, omówimy znaczenie języka w procesie samorozumienia i „bycia sobą".